

Қарағанды Мемлекеттік Медицина Университеті
Психология негіздері мен Коммуникативтік дағдылар кафедрасы

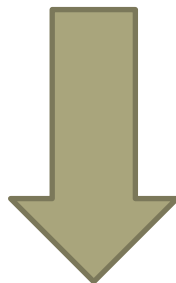
Дәрігердің коммуникативті компетенттілігі. Медицина қызметкерлерінің психологиялық түрлері

Орындаған: 1-001 топ, Ганиева А.Б.

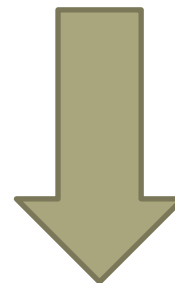
Тексерген: Жакишева Г.С.

Қарағанды 2016

Дәрігердің кәсіптік – психологиялық мәдениеті екі блоктан тұрады

Бірінші блок – теориялық немесе теориялы – Концептуальді.

Екінші блок тәжірибелік немесе психологиялық қызмет болып аталады.

Дәрігердің психологиялық компетенттілігінің (оның ішінде коммуникативтілігі) және терапиялық қатынасының дайындығы, сонымен қатар, кәсіптік қызметінің ерекшеліктері мен құндылықтары мыналарға байланысты:

- дәрігердің қызметіндегі жетістіктері тек қана оның жоғарғы медициналық дайындығына ғана байланысты емес, яғни жалпы адамшылық мәдениеті, оның жеке әлеуметтік-психологиялық аспектілеріне де қатысты;
- дәрігердің науқаспен сенімді қатынас құрап, психологиялық қатынас арқылы ақпарат жинау және диагнозды жеткізуде, оған нұсқаулар беруде қажет болып табылады.

- *Дәрігердің коммуникативті мәдениетінің тағы бір көрінісі болып, науқастың жеке қасиеттеріне тәуелсіз, науқасқа оң эмоциональді қатынасына кәсіптік көзқарастарымен қарап, дәрігердің медициналық қарым-қатынасына коммуникативті дағдылардың және біліктілігінің толық кешенінің болуымен*

Дәрігер емінің психологиялық тиімділігімен жүретін, дәрігердің коммуникативті компетенттілігі байқалады:

- *интеракцияның оң бағытында және қарсы келу реакциясының болмауы;*
- *эмпатияның және өзін бағалаудың жоғарғы деңгейінде;*
- *қарым-қатынастың белсенді қатысушысы ретінде, басқа адамға құндылық ретінде қарау;*

Дәрігердің коммуникативті компетенттілігі науқаспен терапиялық альянс құраудың негізінде жатыр:

- *науқастың вербальді және вербальді емес қатынасу белгілерін дұрыс танып біліп және одан іске қатысты қажетті ақпараттарды мейілінше көбірек алу;*
- *тиімді диагностика жасау тек қана тәндік симптомдарды ғана анықтау емес, сонымен қатар соматикалық симптомдардың психологиялық және әлеуметтік табиғаттарын анықтау, емнің басқаша жоспарын талап етеді;*
- *тиімді коммуникативті дағдылардың науқасқа тағайындалған емін қабылдауға және науқастың емді құптауына оң әсер ететіндігі зерттелді; Тағайындалған емге бойын ұсынбау медицинаның күрделі мәселесі болып табылады.*

- *науқастарға адекватты медициналық ақпараттарды жеткізу және денсаулықты жақсартуда, сонымен қатар аурудың алдын алудағы салауатты өмір сүруге насихаттау арқылы дәрігердің ролін жоғарлату;*
- *аурудың әр-түрлі көріну формаларына әсер ету (эмоциональді, интеллектуальді, себепті) және компенсаторлы механизмдерді белсенділеу, науқас тұлғасының психосоматикалық потенциалын жоғарлату, оның әлеммен байланысын қайта қалпына келтіруге көмектесу, үйреншікті қорқынышты жеңу, аурумен пайда болған стереотиптерді бұзу және сау көзқарасты тудыру;*

«дәрігер-науқас» қарым-қатынасындағы ерекше деликатты жағдайларда дәрігерлердің тиімді әсері, мысалы науқастың жазылмайтын аурумен ауруы немесе науқас туыстарына оның қайтыс болатындығы жөнінде жеткізу және т.б.

әрігерді дайындауда психологиялық дайындық ерекше орын алуы керек

- біріншіден, студент-медикте психологиялық әлемдік көз-қарасын және коммуникативті мәдениет деңгейін құрастыру;
- екіншіден, дәрігер қызметінің кейбір құндылықтармен реттелетіндігін;
- үшіншіден, медик маманының «Мен-концепциясын» және позитивті өзіндік бағалауды құрастыру;
- төртіншіден, эмпатияның жоғарғы деңгейін дамыту (басқа адамның психологиясын сезіну), «клиникалық ойлануды» және кәсіптік позицияны үйрету

Коммуникативті компетенттілік тек қана психологиялық білімді талап етпейді, сонымен қоса арнайы дағдылардың құралуын: байланысты құрау, тыңдай білу, коммуникацияның вербальді емес тілін оқи білуді және сұхбатты жүргізіп, сұрақтар құрастыруды білуді міндеттейді.

Коммуникативті компетенттілікті құрайтын психологиялық сипаттар. Басқа адамдармен қатынасты құрай білу және дамыту, әр-түрлі әлеуметтік жағдайлардан алынған тәжірибеде құралады. Қатынасуда тұлға қасиеттері көрініп, құралады: үрейлік, агрессивтілік және т.б. Тұлғаның психологиялық ерекшеліктері құралу әрекеттерінде коммуникативті компетенттілік құралады.

Дәрігердің коммуникативті компетенттілігін төмендетін психологиялық ерекшеліктері

- *Үрейлік — бұл эмоция, ол болжау арқылы және болатын сәтсіздіктерді тосумен болашаққа бағытталған. Үрейлік эмоциясы түсініксіз жағдайларда, ақпараттың жетіспеушілігіне сәйкес және қиын болжам нәтижелерінде дамиды. Үрейліктің жеңіл дәрежесі (мазасыздану) — болатын қатерді білдіретін белгісіздікке қарапайым реакциясы.*

- *Дәрігердің науқаспен коммуникациясын бұзатын тағы да бір сипаты болып, депрессивтілік табылады. Егерде үрей эмоциясы болашаққа бағытталған болса, онда депрессия бұрынғы өткен шиеленістермен және психотравмалық оқиғалармен байланысты. Бұрынғы сәтсіздіктер мен жағымсыз оқиғалар тізбек ретінде көрініп, шарасыздық пен үмітсіздікті құрайды. Болашағы тұманданып, қайғыға ұшырайды. Депрессияға бейім дәрігерлер өз компетенттілігін төмендетіп, науқастың сенімін тудырмайды. Жеке уайымына батқан дәрігер науқастың жағдайының жақсарғанын байқамауы, оның жазылу симптомдарын көрсетіп, қолдамауы, керсінше оны өзінің қайғылы сенімсіздігімен уландырады да, жүргізілген терапияның позитивтілігін бұзады.*

